

F. LUCII FERRARIS

SOLER-ALEXANDRINI*, ORDINIS MINORUM REGULARIS OBSERVANTIE SANCTI FRANCISCI,
LECTORIS JUBILATI, EXPROVINCIALIS EXAMINATORIS SYNODALIS AC SUI ORDINIS
CONSULTORIS,

PROMPTA

BIBLIOTHECA

CANONICA, JURIDICA, MORALIS, THEOLOGICA,

NEC NON

ASCETICA, POLEMICA, RUBRICISTICA, HISTORICA.

EDITIO NOVISSIMA, MENDIS EXPURGATA,

NOVIS AD SINGULAS FERE VOCES ADDITAMENTIS NOVISQUE ARTICULIS LOCUPLETATA,
PECULIARIBUS SUMMARIIS INSTRUCTA,
ADJECTA AD CALCEM CUIUSCUNQUE VOLUMINIS ABSOLUTISSIMA APPENDICE EX OMNIUM SS. CONGREGATIONUM DECRETIS,
QUE VEL IN ANTRACTIS EDITIONIBUS DESIDERANTUR, VEL DEINCEPS USQUE AD PRÆSENS LATA SUNT,
JUXTA VOCUM HUIUSCE BIBLIOTHECÆ SERIEM DIGESTIS ;

OPERA ET STUDIO MONACHORUM ORDINIS SANCTI BENEDICTI

ABBATIE MONASTII CASENE,

PATRONO ET AUSPICE VIRO EMINENTISSIMO

ALOISIO S. E. R. CARDINALI LAMBRUSCHINI

EPISCOPO SABINORUM,

SANCTISSIMI D. N. GREGORII XVI P. M.

A PUBLICIS NEGOTIIS ET A BREVIBUS, ETC., ETC. ;

ACCURANTE RURSUM ET MULTIS NOTIS NECNON SEXTUPLICI INDICE, GENERALI MATERARUM, AUCTORUM, CONSTITUTIONUM SENIORUM
PONTIFICUM, DECRETORUM CONCILIORUM ET SACRARUM CONGREGATIONUM TUM RITUM TUM CONCILII

LOCUPLETANTE J.-P. MIGNE,

BIBLIOTHECÆ CLERI UNIVERSE,

SIVE

CURSUM COMPLETORUM IN SINGULOS SCIENTIÆ ECCLESIASTICÆ RAMOS EDITORE

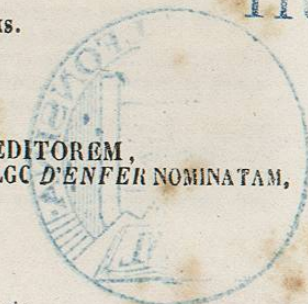
—○○○○—
TOMUS OCTAVUS ET ULTIMUS.
—○○○○—

—
VENEUNT 8 VOLUMINA 60 FRANCIS GALLICIS.
—

—
EXCUEBATUR ET VENIT APUD J.-P. MIGNE EDITOREM,
IN VIA DICTA D'AMBOISE, PROPE PORTAM LUTETIÆ PARISIORUM VULGO D'ENFER NOMINATAM,
SEU PETIT-MONTROUGE.
—

1858

* Solero est urbs exigua, prope Alexandriam, in Pedemontio, ubi natus est Ferraris.

37494

BX 1936

F4

V-8

BIBLIOTECA PUBLICA
DE NUEVO LEON

Ex typis MIGNE, au Petit-Montrouge.

INDEX GENERALIS

RERUM OMNIUM PRÆCIPUARUM,

Quæ in tota adm. R. P. F. Lucii Ferraris prompta Bibliotheca continentur.

(Numeri inter parentheses positi tomum et columnam indicant.)

A

ABAMITA.

Abamita quæ sit, vide *verb.* Affinitas, *art.* 1, *sub num.* 15.

ABAVUS.

Abavus et Abavia, qui sint, vide *verb.* Affinitas, *artic.* 1, *sub num.* 15.

ABBAS (I, 31).

Abbatis nomen quid signet, ac in quotuplici differentia exstent abbates, vide *verb.* Abbas, *a n.* 1 *ad 12 et 108.*

Tres sunt species abbatum, quarum singularum qualitates vide *ibid.* *num.* 48.

Abbates semel benedicti cum usu birreti, si transferantur ad aliam abbatiam cum usu mitræ, non indigent alia benedictione, *ibid.* *n.* 15.

Ista benedictio non est de essentia nec simpliciter necessaria, ad hoc ut abbates ea quæ sunt ordinis et sui officii exercere possint; est nunc attendendum decretum Alexandri VII, et constitutio Benedicti XIII, *ibid.* *a n.* 14 *ad 19.* Attamen nisi ter humiliter benedictionem postulaverint, vel apostolico fulciantur privilegio, præfata munia exercere nequeunt. Vide *notam ad n.* 19.

Num dari possint abbates exempti nativa exemptione, *ibid.* *num.* 49.

Abbates ecclesiæ secularis, et ab ordinario exemptæ ac sedi apostolicæ immediate subjectæ, usum mitræ habentes, dum in sua abbatia ecclesiæ divinis solemniter intersunt, possunt, absente episcopo, suos canonicos assumere ad sibi assistendum, et eandem in eos jurisdictionem exercere, quam episcopus exercet in suos, *ibid.* *n.* 20.

Quanam facultates competant, et quæ sit potestas abbatibus tertie speciei, *ibid.* *num.* 68 *et seq.*

Abbates, et alii quicumque, quantumvis exempti, intra fines alicujus diocesis existentes, etiamsi nullius diocesis, vel exempti esse dicantur, non possunt sibi non subditis tonsuram et minores ordines conferre, *ibid.* *n.* 21, 22, 25.

Quando autem possint suis non subditis tonsuram minoresque ordines conferre, et quando irrita sit talis collatio facta sibi non subditis, vide *ibid.* *ad n.* 21, *et ad n.* 25.

Abbates licet in parochos et parochianos jurisdictionem habeant quasi episcopalem private ad episcopum, nequeunt suis subditis sæcularibus litteras dimissorias ad ordines suscipiendos concedere, *ib.* *n.* 24, *et verb.* Ordo, *art.* 3, *n.* 49 *et 50*, *ac ibid.* *n.* 51, constat nec ipsis abbatibus ab ordinariis dimissorias posse dirigi.

Imo neque episcopus, cui commendatum est monasterium exemptum, potest sibi sæculares subditos ratione dicti monasterii ordinare, nec tanquam abbas, nec alius prælatus loci potest subditis sæcularibus nullius diocesis concedere litteras dimisso-

rias, sed episcopus vicinior, *ibid.* *n.* 26 *et verb.* Ordo, *loc. cit.*

Abbates, et alii prælati habentes jura quasi episcopalia, si non habeant jus congregandi synodum, et in ea examinatores eligendi, non possunt indicare concursum pro parochialibus Ecclesiis vacantibus, bene vero, si tali jure fruuntur, *ibid.* *n.* 27, 28, *ac verb.* Concursus, *art.* 1, *n.* 7, 8.

An abbates, et alii prælati jura episcopalia habentes, gaudeant facultate dispensandi et absolvendi concessa episcopis a Tridentino, vide *verb.* Irregularitas quoad ejus dissolutionem et dispensationem, *art.* 3, *n.* 15 *et seq.*

Abbates, et alii prælati jurisdictionem quasi episcopalem habentes, quoad usum pontificalium et quoad benedictiones, indulgentias, et alia, tenentur servare formam præscriptam in decreto generali Sacr. Cong. Rit. ab Alexandro VII approbato, et affertur cum suis declarationibus, *ibid.* *n.* 30, 31.

Abbas exemptus non potest ab episcopo excommunicari ex ejus ordinaria auctoritate; et abbatii regulari non habenti jurisdictionem quasi episcopalem nec territorium separatam, concedi non solet indulgentiam consecrandi ecclesias noviter ædificatas, *ibid.* *n.* 32, 33.

Dantur abbates tertie speciei per fictionem, quibus non est territorium cum clero et populo, *ibid.* *num.* 75.

In abbate exempto pro amissione exemptionis centenariam concurrere opus est, *ibid.* *n.* 74.

Abbas, et abbatia sanctæ Eliæ terræ Carbonis non est *Nullius*, nec habet territorium separatam, et jurisdictionem quasi episcopalem, *ibid.* *n.* 34.

Abbatibus etiam benedictis præcedunt canonici capitulariter et processionaliter procedentes. Vide *verb.* Canonicus, *art.* 7, *n.* 19.

Abbatii non conceditur benedicere per vias; imo abbates neque possunt per ecclesiam incedentes benedicere populis, quamvis pleno jure subjectis. Vide *verb.* Benedictio, *art.* 2, *n.* 9, 10.

Abbates abusive vocantur simplices clerici; et in Urbe lepide distinguuntur in duas species, quæ explicantur. Vide *verb.* Vestis, *n.* 21.

Abbates et alii exempti, quibus usus pontificalium est a sede apostolica concessus, in provincialibus conciliis et episcopalibus synodis quibusnam mitris uti possint, *ibid.* *n.* 35.

Itemque abbates et prælati non exempti, sed qui usum pontificalium habent, *ibid.* *n.* 36.

Varia stabilita circa præcedentiam abbatum inter monachos Ruthen. S. Ordinis S. Basilii, et protoarchimandritas, *ibid.* *num.* 37.

Abbates habentes jus mitræ et baculi, etiamsi titulares et commendatarii sint sive sæculares sive regulares præcedunt in synodo, canonicis etiam cathedralis capitulariter non intervenientibus, *ibid.* *num.* 38.

Inter abbates vero præedit qui dignitatem prior sit assecutus. Vide *verb.* Abbas, *num.* 58.

Abbates, qui habent jurisdictionem quasi episcopalem, habent suffragium in concilio provinciali ac subscribunt, et jus quoque habent interveniendi conciliis generalibus, *ibid.* n. 59.

Nullum episcopi exercere possunt jurisdictionis actum in parochos et parochianos in quos abbates et alii superiores regulares jurisdictionem spiritua-lem et temporalem habeant, nisi tamen episcopi alia de causa ac titulo sint in quasi possessione majoris juris, *ibid.* num. 40.

Componitur ac terminatur controversia jurisdictionis, quæ erat inter abbatem commendatarium Cryptæ Ferratæ et episcopum Tusulanum, *ibid.* num. 41.

Restringitur jurisdictio abbatis Farfensis, et quomodo, *ibid.* num. 42.

Quomodo, quando, et quales abbates teneantur visitare limina Sanctorum Apostolorum, *ibid.* num. 43.

Quomodo, et coram quibus jurare abbates hujusmodi debeant se Apostolorum limina visitasse, *ibid.* num. 44.

Abbatibus generali monachorum Sancti Hieronymi Benedictus XIV indultum concessit interveniendi capellis pontificiis, *ibid.* num. 45.

Abbatia Fuldensis erecta est in episcopatum ab eodem pontifice, *ibid.* num. 46.

Abbates alii tertiæ speciei, eorumque origo, *ibid.* n. 48.

Quæ possint abbates et prælati, quocumque nomine nuncupentur, qui habent territorium nullius diocesis, plenamque in eo jurisdictionem quasi episcopalem, presbyteri sint ordinati, vel non, *ibid.* num. 80 ad 92.

Præter potestatem in monasterio, alia competunt abbatibus, seu dispositione juris ecclesiastici, seu consuetudine immemoriali, *ibid.* num. 92 ad 102.

Quibus prærogativis abbates gaudeant in regimine politico apud Germanos, *ibid.* num. 102 et seq.

Abbates an habeant potestatem dispensandi cum suis subditis quoad ordines, et suos novitios ordinandi? *ibid.* num. 111 et 112.

Abbas in aliquibus casibus ab episcopo potest denuntiari, *ibid.* num. 115.

De tempore quo abbates usum pontificalium obtinuerint, *ibid.* num. 114; et quomodo pontificalibus ornamentis decorari cœperint, *num.* 91.

Abbas Casinensis jurisdictio et privilegia, et litteræ pontificum quibus confirmantur, *ibid.* num. 118 et seq.

Abbatia in Germania sæcularibus addicta, *num.* 106; et quadam principibus vel doctoribus etiam protestantibus collata vel commendata, *ibid.* num. 107.

ABBATISSA (I, 67).

Nulla monialis potest eligi in abbatissam seu priorissam, quæ non habeat annos quadraginta completos ætatis, et annos octo saltem professionis Regularis. Vide *verb.* Abbatissa, *num.* 1, 2, 71, 72.

Varia tamen fuit Ecclesiæ disciplina circa ætatem, quæ in abbatissa concurrere debet. Vide *ibid.* num. 71.

Si non reperiretur in monasterio monialis quadragennaria, quænam eligi posset, *ibid.* num. 3 ad 5, et 73.

Si in monasterio reperiretur una sola habens ætatem requisitam a concilio, ipsa deberet eligi, nisi esset penitus inhabilis ex alio capite; nec potest eligi alia, quæ deficiat a dicta ætate, aut tempore per solum mensem, licet sit habilior illa quæ habet requisitam ætatem et tempus, *ibid.* n. 6, 7 et 74.

Item non potest in abbatissam eligi illegitima, corrupta, publice pœnitentiata, vidua, cæca, surda,

nec tertia soror viventibus aliis duabus sororibus, *ibid.* n. 8 ad 14.

Ex dispositione concilii Tridentini necesse est ut ea quæ in abbatissam eligenda est, octo post professionem annos in eodem monasterio vixerit, *ibid.* num. 71.

Num electio abbatissæ, quæ justam ætatem vel legitimum vitæ tempus in eodem monasterio non expleverit, irrita ipso jure sit, an rescindenda, *ibid.* num. 72.

Soror potest eligi in abbatissam immediate post aliam sororem. Si vero alicubi per statutum contrarium prohiberetur, tale statutum esset observandum, *ib.* num. 15, 16.

Plura specialia sancita sunt in electione abbatissæ, *ibid.* num. 77.

Abbatissæ electio debet fieri per vota secreta; et, si vota non sint secreta, electio est nulla, etiamsi ex ignorantia vota non exhibeantur secreta, *ib.* num. 17, 18 et 19.

Abbatissæ electio remanet canonica per vota secreta, licet præses electionis accipiat vota oretenus exhibita, præsentibus duobus, vel tribus probatis viris, qui vota audiant, et notent, *ibid.* num. 20 et 21.

In electione abbatissæ de jure communi habent vocem activam omnes moniales chorales professæ ejusdem monasterii; in aliquibus tamen religionibus et monasteriis de jure speciali suarum constitutionum vocem non habent, nisi post aliquot annos professionis, *ibid.* num. 22 et 25.

Si reperitur aliqua monialis infirma, quæ nollet renuntiare juri suo, quid agendum. Vide *ibid.* num. 24.

Si in aliquibus monasteriis vigeret consuetudo, quod etiam conversæ in tali electione votarent, essent manutenendæ, *ibid.* num. 25.

Abbatissæ electio si fiat per schedulas, et in aperitione scrutinii reperiantur plures schedulæ, quam sint vocales, adhuc electio erit valida, si demptis superfluis, remanet adhuc major pars, *ibid.* n. 26, et *verb.* Electio, *art.* 4, *num.* 27.

Valida et canonica est electio, quoties major pars capituli monialium concurrat in unam, at pro abbatissis ord. Casinen. duæ ex tribus partibus requiruntur, *ibid.* num. 27 et 28, et *num.* 78.

Nec episcopus, nec alius superior potest ferre suffragium in electione abbatissæ, quamvis vota monialium essent paria, et moniales in electione non concordarent. Et tunc quid agendum, *ibid.* n. 29 et 30.

Prælati regulares tenentur significare ordinario diem electionis abbatissarum sibi subjectarum, ut per se, vel per alium possit intervenire, si velit, et ipsum expectare, si expresse declaraverit, velle per se vel per alium intervenire; aliter posset superior regularis valide ad electionem procedere, *ibid.* num. 31 et 32.

Assignantur quæ episcopus, seu vicarius ad rem non potest et subjungitur nullatenus posse se ingerere in confirmationibus, *ibid.* num. 37 et 38.

Electio abbatissæ debet publicari statim ac secuta est, significandi quot suffragia habuerit ipsa, et quot aliæ moniales. Quo præstito, si statim opponant se elegisse aliam, quid agendum, *ibid.* num. 39 et 40.

Moniales non possunt electionem abbatissæ compromittere in episcopum, vel alium prælatum. Vide *ibid.* num. 41, et *verb.* Electio, *art.* 4, *num.* 29.

Nec potest monialis concurrere cum alia ad abbatissatum cedere votum suum superiori præsidenti electioni, ut illud eimetipsi reconet ad superandam æmulam in votis, *ibid.* num. 42.

Electio, ut sit valida, requirit, ut in ipsam concurrat saltem major pars capituli; sufficit autem

quicumque excessus ultra medietatem, quamvis esset solum unius medii voti. Vide *verb.* Abbatissa, *num.* 43 et 44.

Electio, ut sit valida, nedum debet esse facta a majori parte capituli, sed etiam a saniori; et quæ etiam sit major, *ibid.* num. 45, 46 et 47.

Dummodo major pars non elegerit scienter indignam, et hæc quæ sit, *ibid.* num. 48 et 49, et *verb.* Electio, *art.* 4.

Electio facta a minori parte capituli, non solum invalida est, sed insuper per subsequentem consensum aliarum ratificari non potest; ac datur quæ sit capituli pars sanior, et quæ talis in dubio præsumenda sit, *ibid.* num. 50 ad 52.

Num in electione abbatissæ perpetuæ locum habeat forma, cap. *Quia propter*, de *Elect.*, *ib.* num. 76.

Constitutio Gregorii XIII, *Exposcit debitum*, non habet locum in electione abbatissarum extra Italiam neque in collegiis Oblatarum, *ibid.* num. 79.

Abbatissæ non possunt durare in officio abbatissatus ultra triennium, et eo elapso, debent vacare per integrum triennium a die finiti regiminis inchoandum; et inde ad rem plura, quæ exhibentur, *ib.* num. 55 ad 57.

Abbatissa propter juramentum fidelitatis præstandum Domino sæculari causa feudi sui monasterii poterat licite exire, si id per procuratorem præstare nequirit, sed nunc secus, *ib.* num. 58 et 59.

De potestate ordinaria abbatissæ, *ib.* num. 80.

Abbatissa, quamvis non habeat facultatem commutandi ac dispensandi in votis suarum monialium, habet tamen facultatem ea irritandi, et præcipiendi in virtute sanctæ obedientiæ, et in conscientia obligare, *ib.* num. 60, 61, et in *verb.* Votum, *art.* 2, *num.* 41.

Abbatissa potest instituere beneficia, et capellanias conferre, nominare, et instituere parochum, quem ordinarius approbaverit idoneum, *ib.* num. 62 et 65.

Potest etiam abbatissa cum legitima causa privare clericos sibi subjectos beneficiis jam illis collatis, non tamen proprie suspendere, ut nec interdiceret, aut excommunicare, nec proprie dispensare, benedicere, vel prædicare, *ib.* num. 64 ad 69.

Abbatissa consumens vel expendens dotem supranumerariam sine licentia Sacr. Congr. suspenditur ab officio; et si non sit amplius in officio, punitur aliis pœnis. Vide *verb.* Moniales, *art.* 2, *num.* 44.

Abbatissæ benedicendæ quæ requisita habere teneantur. Vide *verb.* Benedictio, *art.* 3, *num.* 9 et 10.

Quoad electionem abbatissarum observanda sunt novissima decreta edita a sacr. congreg. Concil. Vide *verb.* Electio, *art.* 4, *num.* 100.

Num abbatissa capax sit exemptionis tertiæ speciei, *ib.* num. 85.

Si abbatissa secundæ et tertiæ speciei jus habeat conferendi beneficia, minime jus habet destituendi et multandi clericos et beneficiatos, *ib.* num. 83.

Abbatissarum nomen donatur priorissæ ord. Præd. *ib.* num. 70.

Abbatissæ monasterii Cisterciensis de las Huelgas in Hispania jurisdictionis et privilegia, *ib.* num. 84 ad 87.

Abbatissæ nonnullæ jurisdictione spirituali gaudentes, *ib.* num. 88.

Abbatissæ nominis antiquitas, *num.* 91, 94.

Abbatissa debet esse virgo saltem existimata, *num.* 95. — An possit velum novitiæ imponere, ejus professionem recipere, et monialibus præcipere aliquid, eas obligando in conscientia, *ib.* num. 97, 98.

De protestantium abbatissis, *ib.* num. 95.

ABBREVIATORES (I, 85).

Abbreviatores unde dicti, ac quid recipere possint, vid. *verb.* Abbreviatores, *num.* 1 et 2.

De abbreviatorum institutione, *ib.* num. 10.

Abbreviatores alii sunt de majori, alii de minori parco, *ib.* num. 11.

Officium abbreviatorum de parco majori, *ib.* num. 11 et 12.

Abbreviatoribus de parco majori conceditur usus redimiculi galeri, vulgo *coraone*, coloris violacei, etiam dimisso officio, *ib.* num. 9.

Abbreviatores admittuntur per gradus a majori ad majorem parcum; eorum officia sunt compatiblea cum aliis curiæ officiis et resignabilia, *ib.* num. 5.

In collegio abbreviatorum de parco majori septem antiquiores majora percipiunt emolumenta, *ibid.* num. 14.

Antianitas in collegio abbreviatorum de parco majori non ab exercitio, sed ab admissione desumitur, *ibid.* num. 15.

Abbreviatores quibus fruuntur privilegiis, *ibid.* num. 4 ad 8.

ABEL.

Abel, ubi genitus, et quo mundi anno, vide *verb.* Mundus, *num.* 48.

ABIGEATUS (I, 87).

Abigeatus, quid sit, vide *verb.* Furtum, *num.* 14 et 15, et *verb.* Abigeatus, *num.* 1, 2, 7.

Abigeatus ex numero subtracti pecoris, et ex loco æstimatur, *ibid.* 3.

Abigeatus pœna quæ sit, vide *verb.* Pœna, *art.* 2, *n.* 29, et *verb.* Abigeatus, *num.* 6.

Hodie pœna abigeatus est arbitraria, et circumstantiæ pensantur, neque raro reducit ad pœnam extraordinariam, *ib.* num. 8.

Quomodo legenda sit *lex ult. ff. de Abigeis*, *num.* 8 et 9.

ABJURANTES (I, 89).

Sacerdotes sæculares abjurantes de levi non impediuntur exercere ordines, et sacramenta ministrare, ac fidelium confessiones audire, secus in abjurante de vehementi. Vide *verb.* Abjurantes, *n.* 1 et 2.

Regulares abjurantes etiam de levi inhabiles ad omnes religionis suæ gradus et officia redduntur, *ib.* n. 5.

Abjurantes de vehementi hæresim, de qua fuerant accusati, vel vehementer suspecti, si postea cadant in eam realiter, et plene probetur, tractantur quadam juris fictione ut relapsi, *ib.* n. 4 et 14.

Abjurantes hæresim formaliter, si postea recipient hæreticos, donent eis munera vel impendant favores, si non possint excusari quod id fecerint ob aliud motivum, tractantur ut relapsi, *ib.* n. 5.

Abjurare *verbum* quoque judicare est, *ibid.* num. 10 et 15.

Abjurationem facere omnes hæretici tenentur, *ibid.* num. 6.

De differentiis et requisitis abjurationis, *ib.* num. 7.

Quinam fuerit antiquus abjurationis mos, *ib.* n. 8.

Nonnulli ex Novatianis ultra abjurationem chrisma recipiebant, *ib.* num. 8.

Abjurationis variæ species, *ibid.* num. 11.

Quinam hæretici post abjurationem, baptismi et confirmationis sacramenta recipere debent, *num.* 12.

Apostatæ a fide redeuntes ad pœnitentiam, non tenentur publice coram infidelibus abjurare, sed curare ut, de cursu temporis, infideles eorum abjurationem agnoscant, *num.* 15 et 16.

ABLUTIO (I, 91).

Ablutio manuum et pedum in veteri lege de præ-

repto altaris ministerio erat præmittenda. Vid. *verb. Ablutio, num. 1.*

Hujus ablutiois usus, antiquitas et significatio in Ecclesia, *ibid. num. 2 ad 5.*

In ablutioe psalmus *Lavabo* recitandus, *num. 6.* Sacerdos manus abluit antequam paramenta induat, missa jam finita, et in communione fidelium pyxide in tabernaculo recondita, sed, ante benedictionem, *num. 20 et 21.*

Post ablutioem immittatur aqua in sacrarium, *num. 22.*

Ablutio post calicis sumpcionem vino et aqua, non aqua tantum facienda, *num. 7 et 8;* — cur fiat in missa, *num. 9;* — an in locum mundum congienda, vel a sacerdote sumenda sit, *num. 10 et 11;* — ubi sit facienda, exposito etiam sacramento, *num. 12 et 13.*

In missis de nativitate Domini, et quando pluries missa celebratur, quomodo sit peragenda, *num. 16, 17.*

In tali casu quo in vase facienda, *num. 18;* et quid de hac ablutioe fiat, *num. 14 et 15.*

Ablutio sacrorum linteaminum proprie ad diaconos spectat, *num. 25;* — hodie licite ad subdiaconos, *num. 28;* — nec laicis, nec clericis in minoribus constitutis permittitur, *num. 26;* — quodnam sit eorum peccatum, *num. 27.*

Secundam tantum ablutioem, et etiam feminæ, peragere possunt, *num. 24.*

Quæ sint in hac ablutioe servanda, *num. 29 et 30.*

ABNEPOS.

Abnepos quis sit, et quæ abneptis, vide *verb. Allinitas, art. 1, sub numer. 11.*

ABORTUS (I, 97).

Quid sit abortus, a quonam dicatur, unde differat ab aborsu, et quando evenire et committi iudicatur, vide *verb. Abortus, n. 13.*

Abortum dolo malo factum gravissime punitum videmus apud plerasque gentes, *ib. n. 14.*

Apud Romanos abortus dolo malo factus non ita severe puniebatur, et ratio, *ib. n. 15 et seqq.*

Contra procurantes, consulentes, et quomodocumque concurrentes ad abortum, nedum fetus animati, sed etiam inanimati, edita est rigidissima constitutio a Sixto V, quæ affertur cum Gregorii XIII modificatione, *ibid. n. 1 ad 4.*

Omnes pœnæ a Sixto V statutæ una cum pœnis ab utroque jure contra homicidas voluntarios inflictis remanent in suo robore, et adhuc hodie incuruntur a procurantibus abortum fetus jam animati, et ab iis, excommunicatione excepta, nemo dispensare et absolvere potest, nisi summus pontifex, *ib. n. 5 et 6.*

Approbantes seu ratum habentes abortum: suo nomine factum, omnes supra recensitas pœnas incurunt, si ratum habeant et approbent ante factum, minime vero si post, *ib. n. 7 et 8.*

Procurantes abortum fetus evadunt irregulares, etiam in dubio an fetus sit animatus: et est irregularitas reservata pontifici; non gaudet immunitate Ecclesiæ et hac in re damnatæ propositiones afferuntur, *ib. n. 9 ad 12, et 40.*

Quænam sit Sixti V constitutio circa abortum dolo malo commissos, et partuum abactiones, *ib. n. 25.*

Gregorius XIII modum dedit Sixti V constitutioni circa abortum arte paratos, *ib. n. 24.*

Non una est doctorum sententia, quænam pœna sit puniendus ille, qui abortionis poculum dedit, abortum non secuto, *ib. n. 23.*

Varia a jure communi statuta pœnæ contra parantes abortum, *num. 26 et 45.*

Utrum mulieri morbo aliquo cum vitæ periculo laboranti medicus præbere possit abortum poculum, ut salva sit, *ibid. num. 28 et seqq.*

Mulier quæ in seipsa abortum procurat, non incurrit censuras, sed mortaliter peccat, pariter qui præbet occasionem abortus, *ibid. num. 33 et 47.*

Monialis gravida, quæ seipsam pugnis percuteret, ut abortiat, incidit in excommunicationem canonis *Si quis, suadente, num. 34.*

Genitor irregularis ob procurationem abortus sui fetus tenetur hanc circumstantiam exponere in dispensatione petenda, *num. 35.*

Qui possint absolvere casus abortus, *num. 32, 37 et seqq.*

Non potest episcopus dispensare in irregularitate, licet abortus esset occultus, *num. 41.*

Sententia condemnatoria vel saltem declaratoria requiritur ad privationem beneficiorum, *num. 42.*

Inhabilitas incurritur ante omnem sententiam, sed ab ea potest dispensare episcopus, *num. 43, 44.*

Omnis fetus hodie probabilissime censetur anima informari in ipso conceptionis instanti, *num. 36.*

ABSENS (I, 113).

ABSENS QUOAD ELECTIONEM.

Absens vocari debet ad electionem, vel per nuntium, vel per epistolam, ubi locus est certus; ubi vero est incertus debet vocari per edictum, vide *verb. Absens, art. 1, n. 1 et 2.*

Absens non potest suffragium suum dare per litteras, et legitime impeditus de jure comm. potest idem dare per procuratorem, et circa hunc quædam superadduntur, *ib. num. 3 ad 7.*

De jure particulari, maxime penes regulares, attendendæ et observandæ sunt speciales consuetudines, et propriæ constitutiones cujuslibet religionis capituli seu conventus, *ib. n. 8 et 9, et alia. Vide verb. Electio.*

Quæ differentia sit inter absentes quoad electionem prælati, ex cuius obitu viduata sit Ecclesia, et electionem dignitatum ecclesiarum cathedralium et collegiarum, *ibid., n. 10.*

Ad electionem, in qua servari debet forma cap. Quia propter, *de Elect.,* vocandi sunt absentes, qui in eo morantur loco, unde intra statutum electionis tempus commode venire possunt, *ib. num. 11.*

Quinam censeri debeat locus ille, unde quis commode venire valeat, *ib. n. 11.*

Quando possit is, qui abfuturus est, statuere aliquem de capitulo, qui suffragium suo nomine ferat contingente prælaturæ vacatione, *ib. n. 12.*

Absens quis dicatur, et quotuplex sit absentia, *ibid. num. 14 et 15.*

Absentes possint compelli ad interessendum, si Ecclesiæ necessitas vel utilitas postulet, *ibid. num. 16.*

Non sunt citandi absentes ex propria culpa, *ibid. num. 18.*

Absens, qui diem electionis cognoscit, non est necessario vocandus, *ibid. num. 17.*

ABSENS QUOAD CHORUM.

Absens beneficiatus, ut fructus et distributiones lucretur, duo requiruntur, scilicet justa causa absentia, et licentia ordinarii, non autem capituli. Vide *verb. Absens, art. 2, n. 1.*

Causa justæ absentia est quælibet vera infirmitas pro qua venit etiam cæcitas, non vero surditas, et alia, *ib. n. 2 ad 8.*

Distributiones a canonicis absentibus amissæ debentur canonicis interessentibus, et etiam canonicis jubilatis vigore indulti, etiamsi choro non intersint, quatenus eis non obstat statutum vel consuetudo contraria Ecclesiæ, etiamsi distributiones essent actæ post obtentam jubilationem, *ib. n. 9 ad 11.*

Et istæ fallentiæ canonicorum absentium debentur etiam canonicis, qui papæ, vel cardinalibus inserviunt cum indulto percipiendi distributiones pro diebus et horis, quibus actualiter in tali servitute occupantur. Vide *verb. Absens, art. 2, num. 12.*

Episcopus semper abesse censetur a choro ex legitima causa, *ib. n. 14.*

Episcopus canonicus nunquam propter absentiam amittit fructus et distributiones, *ib. n. 14.*

Absentes a clero ratione servitii quod præstant episcopo, habentur pro præsentibus, *ib. n. 15.*

Quodnam servitium præstari debeat episcopo, ut canonicus absens habeatur pro præsentibus in choro, *ib. n. 17.*

Quænam personæ de choro assumi possint ab episcopo pro suo servitio, ut absentes habeantur pro præsentibus, *ib. n. 18 et seqq.*

Qui præstant servitium episcopo, habentur pro præsentibus in choro quoad fructus præbendæ, etsi revera absint, *ib. n. 24.*

Diversæ sententiæ circa participationem distributionum pro his, qui servitio episcopi addicti, licet absentes, habentur pro præsentibus, recensentur, *ib. n. 25 et seqq.*

Quid requiratur, ut episcopus possit assumendo aliquem ad suum servitium, facere, ut in choro pro præsentibus habeatur, *ib. num. 28.*

Alia vide *verb. Beneficiatus, verb. Canonicus, verb. Distributiones, verb. Residentia.*

Canonicus, sine causa, notabiliter absens a choro, animo amittendi distributiones, peccat mortaliter, *ibid. num. 29.*

Absentes, causa infirmitatis, distributiones lucrentur, *ibid. num. 30.*

Absens ob prosecutionem litis in beneficio episcopi, licentia non indiget, *ibid. num. 31.*

ABSENS QUOAD JUDICIA.

Absens nemo potest judicari nec condemnari, nisi sit contumax, et tunc potest judicari, et condemnari. Vide *verb. Absens, art. 3, n. 1 et 2.*

Absente parte contumaci, etiam lite non contestata, potest causa terminari, *ib. n. 3.*

Quando absentes criminum rei condemnari de jure civili nequiverint, *ib. n. 4.*

Quando absentes citandi edictis fuerint, et bona eorum adnotanda, *ibid. n. 4.*

Quando ob contumacem absentiam bona cedant, quando non, *ib. n. 4.*

In criminibus, quibus constituta est pœna mere pecuniaria, absens potest per procuratorem defendi, *ibid. num. 5.*

Absentes hodie recte accusantur et condemnantur, *ibid. num. 6 et 7.*

De absentia et reis absentibus, *ibid. num. 8 ad 10.*

ABSENS QUOAD ABSOLUTIONEM A PECCATIS ET CENSURIS.

Absens non potest confiteri per nuntium, vel per litteras, nec per litteras absolvi. Vide *verb. Absens, art. 4, n. 1 et 2.*

Valida est confessio, si per litteras pœnitens mittat peccata confessario absenti, qui ea legat, et huic factus præsens dicat: *Accuso me de peccatis illis, quæ scripsi et peto absolvi;* sicuti etiam si præsens peccata scripta det confessario legenda, et postea dicat, etc. Non est tamen hoc faciendum sine rationabili causa, imo multi volunt hoc extra casum necessitatis esse illicitum, *ibid. num. 3 et 4.*

Reprehenditur auctor a novo correctore, *ibid. num. 7.* Responsio auctoris, *num. 8.*

Absens etiam invitatus extra confessionem sacramentalem potest absolvi a censuris, et ab irregularitate dispensari, *ibid. num. 5.*

ABSIDA (I, 129).

Quid sit absida, illius etymologia et nomina varia, vide *verb. Absida, num. 1 et 2.*

Cui structuræ nomen absidæ conveniat, et quid significet, *ibid. num. 4 ad 8.*

Absidæ ornabantur picturis, et musivo opere distinguebantur, *ibid. num.*

ABSOLVERE (I, 131).

ABSOLUTIO A QUIBUS, ET DE QUIBUS DARI POSSIT, VEL NON.

Episcopi non possunt absolvere a casibus et censuris publicis reservatis summo pontifici; possunt tamen absolvere a casibus occultis reservatis summo pontifici. Vide *verb. Absolutio, art. 1, num. 1 ad 5.*

Impeditos personaliter adire pontificem, vel in perpetuum, vel ad longum tempus possunt episcopi directe absolvere pro utroque foro, etiam ab omnibus casibus publicis reservatis papæ a jure, aut ab homine, etiam hæresis, etc., cum ea tamen advertentia, quæ hic datur, *ibid. num. 6, 7, 65.*

Assignantur, qui in jure censeantur legitime impediti adire pontificem, ac ad id dantur quatuor versiculi, qui enucleantur, *ibid. num. 8 ad 25.*

Impediti personaliter adire pontificem, non tenentur mittere procuratorem, vel scribere ad S. Prænitentiarum pro obtinenda absolutione a casibus et censuris papæ reservatis, *ibid. num. 26.*

Si impediti adire pontificem sint etiam impediti adire episcopum, probabilis non possunt a casibus publicis reservatis papæ absolvi in foro conscientia a parrocho, aut alio confessario. Sicuti etiam impediti adire episcopum pro casibus diocesanis sibi reservatis publicis, non possunt absolvi ab inferiori extra casum necessitatis, *ibid. num. 27, 28, 68, 69.*

Prælati regulares, uti generales et provinciales, possunt absolvere suos subditos ab omnibus casibus, a quibus possunt episcopi absolvere suos diocesanos. Imo possunt absolvere suos subditos etiam ab omnibus casibus in bulla *Cænæ* contentis, quinque solum exceptis, qui assignantur; quinimo dantur excepto homicidio voluntario injusto, et mutilatione commissa post ingressum in religionem, et hæresi occulta, *ibid. num. 29 ad 40, et n. 70, et verb. Irregularitas, art. 3, a num. 17 ad 20, et verb. Prælati regul., num. 50.*

Confessarii regulares possunt in foro conscientia absolvere sæculares ab omnibus casibus et censuris reservatis papæ, exceptis contentis in bulla *Cænæ*, et casibus reservatis episcopis in suis respective diocesis; et exceptis intra Italiam, et extra Urbem aliis sex, dictis Clementinis, *ibid. num. 41 ad 47.*

In articulo et periculo mortis quilibet simplex sacerdos non approbatus, quamvis sit excommunicatus, degradatus, irregularis, apostata, etc., si non adsit alius confessarius, potest quoslibet fideles a quibusvis casibus et censuris, etiam quomodocumque reservatis absolvere, *ibid. num. 48, 49, 50, et verb. Moribundus, a num. 52 ad 55.* Contraria tamen sententia solidis innititur fundamentis, *ibid. in not. ad num. 48.*

Si in periculo, et articulo mortis adsit confessarius approbatus promptus ad confessionem excipiendam, probabilis non potest simplex sacerdos absolvere, *ibid. num. 51 et 52, et verb. Jurisdictio, numer. 28.*

Absoluti in articulo mortis, seu periculo a casibus reservatis, qui habeant annexam censuram, si convalescant, tenentur papæ, vel episcopo respective se præsentare mandata ipsius humiliter suscepturi, et parti læsæ, prout justitia suaserit, satisfacturi, aliter reincedunt in excommunicationem; secus autem, si reservati nullam habeant annexam censuram, *ibid. num. 53 ad 56.*

Absoluti in tali periculo a casibus reservatis habentibus annexam censuram, licet non indigeant nova absolutione, possunt tamen adhuc urgeri a